

8. Наказ ДМС від 26.09.2022 № 178 «Про проведення оцінювання корупційних ризиків у діяльності ДМС». URL: https://dmsu.gov.ua/assets/files/doc/n_2022_178.pdf.

Паламарчук Іван Васильович,
головний спеціаліст Національного
агентства України з питань виявлення,
розшуку та управління активами,
одержаними від корупційних та інших
злочинів, кандидат юридичних наук

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРМА ПУБЛІЧНОГО ІНТЕРЕСУ ДЕРЖАВИ

Відомо, що за загальним визначенням «публічним інтересом» є важливі для значної кількості фізичних і юридичних осіб потреби, які відповідно до законодавчо встановленої компетенції забезпечуються суб'єктами публічної адміністрації. Тобто публічний інтерес є не чим іншим, як певною сукупністю приватних інтересів [1].

Також, Верховним Судом [1] було констатовано, що в адміністративному праві під поняттям «публічна адміністрація» слід розуміти систему органів державної виконавчої влади та виконавчих органів місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та інші суб'єкти, наділені адміністративно-управлінськими функціями, які діють з метою забезпечення як інтересів держави, так і інтересів суспільства в цілому, а також сукупність цих адміністративно-управлінських дій та заходів, встановлених законом.

Доречно зазначити, що Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, та/або з управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави або які конфісковано у кримінальному провадженні чи стягнуто за рішенням суду в дохід держави внаслідок визнання їх необґрунтованими [2].

Таким чином, суб'єкт публічної адміністрації яким є АРМА на визначених державою повноваженнях переслідує публічний інтерес який безпосередньо пов'язаний із активами, які є по суті предикатним майном.

Правову основу діяльності АРМА [2] становлять, зокрема, міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

При цьому, Україна є стороною низки міжнародних договорів, що регулюють відносини з конфіскації або іншого примусового безоплатного вилучення доходів, одержаних унаслідок злочинної або іншої протиправної діяльності [3], зокрема, Конвенції Організації Об'єднаних Націй щодо протидії корупції (далі – Конвенція) [4].

Згідно з пунктом «d» статті 2 Конвенції [4] «майно» означає будь-які активи, матеріальні або нематеріальні, рухомі або нерухомі, виражені в речах або в правах, а також юридичні документи або активи, що підтверджують право власності на такі активи або інтерес у них.

Відомо, що кінцевим результатом діяльності АРМА є набуття державою активів тобто майна, в якості доходу, що обумовлюється публічним інтересом держави у регламентованих АРМА повноваженнях.

При цьому, цілком доцільно звернути увагу, що діяльність АРМА по суті полягає у наданні будь-якому предикатному майну, тобто активам, які було віднесено у встановленому порядку до компетенції АРМА – ознак публічного майна, із досягненням відповідної кінцевої мети, що обумовлюється виключно публічним інтересом держави. Однак, таке майно може одночасно перебувати у приватній власності.

Зазначений різновид по суті публічного майна потребує свого належного дослідження та подальшого вироблення відповідної теорії в адміністративному праві на ряду з вже існуючими дослідженнями [5; 6; 7].

Додатково слід зазначити, що поміж питань та нових викликів теорії адміністративного права є проблемні питання визначені, зокрема, Антикорупційною стратегією на 2021–2025 роки [8]. При цьому зазначена стратегія є по суті «картою напрямку руху» держави в антикорупційній політиці, що по суті регламентує в томі числі діяльність АРМА.

Так, зазначеною стратегією виокремлено проблему пов'язану з тим, що законодавство, яке регулює діяльність АРМА, містить значну кількість прогалин та корупційних

ризиків, одночасно породжуючи низьку результативність процесів передачі в управління АРМА активів (що загальмовує та блокує можливості АРМА в задоволенні публічного інтересу держави) для збереження їх економічної вартості, а також процесів запобігання та протидії легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом [8].

Вирішення зазначених проблем можливо, в тому числі, шляхом якнайскорішого розгляду та прийняття Верховною Радою України, в установленому порядку, проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації принципу пріоритету кримінального арешту та удосконалення діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – проект Закону) [9].

Нагальна необхідність прийняття зазначеного проекту Закону обґрунтовується пояснювальною запискою [9], а також зазначеною стратегією [8], що відобразиться на забезпеченні правового балансу між можливостями оскарження рішень, дій та бездіяльності АРМА заінтересованими суб'єктами та запобіжниками від блокування роботи органу шляхом зловживання процесуальними правами.

Одночасно доречно наголосити, що зволікання в якнайскорішому прийнятті зазначеного проекту Закону задля подальшої злагодженої реалізації повноважень АРМА викликаних публічним інтересом держави в визначеній політиці не тільки гальмує розвиток та укріплення України, а також завдає шкоди в питаннях попередження предикатних злочинів та нівелює ідею діяльності АРМА – «будь-яке предикатне майно буде повернене державі».

Список використаних джерел

1. Постанова Верховного Суду від 13.02.2019 у справі № 810/2763/17 (К/9901/44258/18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79883398>.

2. Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10.11.2015 № 772-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. 01 січ. (№ 1), С. 2.

3. Рішення Конституційного Суду України від 30.06.2022 № 1-р/2022 у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статей 96⁻¹, 96⁻² Кримінального кодексу

України (щодо спеціальної конфіскації). *Вісник Конституційного Суду України*. 2022. № 3–4, С. 91.

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй щодо протидії корупції (*United Nations Convention against corruption*) від 31.10.2003, ратифікована Законом України від 18.10.2006 № 251-V. *Голос України*. 2006. № 215.

5. Бевзенко В.М., Паламарчук І.В. Публічне майно як засіб здійснення повноважень поліції: монографія / за заг. ред. В.М. Бевзенка. Київ: Дакор, 2018. 308 с.

6. Гусь А.І., Карабін Т.О., Ленгер Я.І., Менджул М.В., Савчин М.В., Сюсько М.М., Черевко П.П. Правовий режим публічного майна об'єднаних територіальних громад / за заг. ред. Я.В. Лазура. Ужгород: РІК-У, 2018. 212 с.

7. Особливості розгляду спорів, пов'язаних з використанням та розпорядженням публічним майном: монограф. / Р.В. Миронюк, В.М. Пишида. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 156 с.

8. Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки, затверджена Законом України від 20.06.2022 № 2322-IX. *Урядовий кур'єр*. 2022. № 167.

9. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації принципу пріоритету кримінального арешту та удосконалення діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=72947.

Політова Анна Сергіївна,

доцент кафедри права Маріупольського державного університету, кандидат юридичних наук, доцент

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ ЯК ПРІОРИТЕТНА ПЕРЕДУМОВА НАБУТТЯ ЧЛЕНСТВА В ЄС

У 2021 році Україна отримала 32 бали зі 100 можливих, відповідно до рейтингу *Transparency International*, та перебуває на 122 місці із 180 держав. Ідентичний результат має африканська держава Есватіні (Свазіленд), а Замбія, Непал, Єгипет, Філіппіни та Алжир – випередили нашу державу на 1 бал. Що ж стосується попередніх років, то у 2013 р. Україна посіла 144 місце у світі з 25 балами, у 2014 р. 142 місце з 26 балами, у 2015 р. 130 місце з 27 балами, у 2016 р. 131 місце з